

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

המתח בין אידאולוגיה לחינוך - 63714

תאריך עדכון אחרון 10-08-2021

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: חינוך יהודי

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): דר נגה בינג

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: nogabaror@gmail.com

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום עם המרצה

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

תאור כללי של הקורס

בקורס ייחשפו המשתתפים לאידיאולוגיות חינוכיות שונות, ויבחנו בעין ביקורתית גישות שונות ללמידה והוראה דרך ביטויים בבתי-ספר שונים. האופן המרכזי בו נבחן את המתח האידאולוגי בחינוך יתמקד בספרי הלימוד של בתי ספר ממגזרים שונים בחברה הישראלית. ספר לימוד הוא כלי משמעותי לעיצוב הזהות של התלמידים ויש לו השפעות רבות על הסביבה והחברה בקורס ננסה לעסוק במתח בין האידאולוגיה של השקפה חברתית(מגזרית) לבין ביטוייה ואופן השתקפות בתוכניות ובספרי הלימוד. הקורס יחשוף את הסטודנטים לכלים שונים ולשיטות לניתוח ספרי לימוד, ויביא את ההשפעות הגלויות והסמויות של כלי חשוב זה בעיצוב הזהות של התלמידים בבית הספר.

מטרות הקורס:

1. מטרות הקורס:

- לדון בתפישת החינוך האידאולוגי
- לבחון דרכים שונות לניתוח ספרי לימוד
- לימוד ככלי מחקר לניתוח בתחום החינוכי.
- להצביע על השפעותיהם של ספרי לימוד על התלמידים והסביב בסוגיות זהותיות וחברתיות.
- לבחון מהם הצדדים הגלויים והסמויים בספרי הלימוד

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

תוצרי למידה :

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:
לנתח ספרי לימוד ולבחון את ההשקפה האידאולוגית
לכתוב יחידת לימוד העוסקת בחינוך אידאולוגי

דרישות נוכחות (%) :

80

שיטת ההוראה בקורס: שיטות הוראה בקורס

עבודה ולימוד בקבוצות דיון קטנות

שיעור התנסות (רפרט)

שימוש בקולנוע ככלי חינוכי

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. רשימת נושאים
2. מהו חינוך אידואולוגי?
3. בין ההקשפה החרדית לזוגיות והוראת יחידות הוראה על חינוך לחיי משפחה
4. ההשקפה היהודית ממלכתית-נהוראת תרבות יהודית ישראלית
5. למה והאם ללמד על אלוהים בכתה?
6. שיח ההדתה במערת החינוך הממלכתית
7. ספרי הלימוד בהסטוריה במגזר הערבי

חומר חובה לקריאה:

חומרי קריאה חובה

- נ' דוידוביץ' וא' ברנא, "תפיסה חינוכית חדשה בהנחלת מורשת ישראל", בתוך "כיוונים חדשים" (א' איל, ירושלים תשס"ו, גיליון 13, https://il.org.wzo.www/files/pdf.13_kivunim/kivunim/files/il.org.wzo.www/https).
- אלפרט, ב' (2002). מבוא: מושגים ורעיונות בתכנית לימודים כטקסטים מובילים. בתוך ע' הופמן ו' שנל (עורכים), ערכים ומטרות בתכניות הלימודים בישראל (עמ' 9-29). רכס - בית ברל.
- <https://bitaon.macam.ac.il/articles/12033>
- הדר, ל' וצבירן, ל' (2018). עיצוב תוכניות לימודים למאה ה-21: סקירה השוואתית בינלאומית. היוזמה למחקר יישומי בחינוך, הקרן הלאומית למדעים.
- קיזל, אריה. (2008). היסטוריה משועבדת, ניתוח ביקורתי של תכניות לימודים וספרי לימוד בהיסטוריה כללית 1948-2006. מכון מופ"ת
- אלוני, נ. (1998). להיות אדם: דרכים בחינוך ההומניסטי. הקיבוץ המאוחד
- בראון בנימין, חברה בתמורה,
- הורוביץ נרי, החברה החרדית: תמונת מצב
- https://machon.org.il/wp-content/uploads/2019/07/d794d79ed79bd795d79f-d794-d797d7a8d793d799_d7aad79ed795d7a0d7aad79ed7a6d791-d794d797d791d7a8d794-d794d797d7a8d793d799d7aa-2016-1.pdf
- לם, צ. 1976, ההגיונות הסותרים בהוראה. ספרית פועלים.
- לם, צ. 2000 אידיאולוגיות ומחשבות בחינוך. מתוך: י. הרפז (עורך). לחץ והתנגדות בחינוך, מאמרים ושיחות. ספריית פועלים.
- לם, צ. 2005 אידיאולוגיות ומחשבת החינוך, כל שצריך להיות אדם, נמרוד אלוני (עורך) (הקיבוץ המאוחד ומכון מופ"ת תל אביב, עמוד 113-121)
- מלאך גלעד, אחד מחמישה תלמידים: החינוך החרדי בישראל, <https://il.org.idi.www/files/14/media/il.org.idi.www/files/945/one-of-every-five-pupils-the-ultra-orthodox-education-system-in-israel.pdf>
- פרומן רם, "ביקורת ספרים: חיים בתוך סיפור - הוצאת מכון הרטמן - ספר לכיתות ז'", אתר הפורום החילוני, 2018, <https://il.org.hiloni.www/files/6274/blog/il.org.hiloni.www/files/13/04/2020>
- קפלן קימי, הדור הראשון של ספרי לימוד להיסטוריה בחברה החרדית בישראל, עיונים בתקומת ישראל 17, תשס"ח, עמ' 1-43
- קפלן קימי, עיצוב זיכרון העבר החרדי הקולקטיבי: ספרי לימוד להחרדים, בתוך: צבא, זיכרון וזהות לאומית (תשסז) 177-193
- קרצ'מר-רזיאל יואל, "הדתה שמדתה?", בתוך "עמודים" (ר' פריד), תשע"ט, גיליון 788
- שלג יאיר, "פולמוס ההדתה", המכון הישראלי לדמוקרטיה, 2017

<https://www.idi.org.il/articles/18873>

• שמואלי, "החינוך הממלכתי הגיע לקיצו", בתוך "כיוונים חדשים" (א' איל), ירושלים תשס"ט, גיליון 20
, עמ' 76 - 77 [tps://www.il.org.wzo.org/files/20_Kivunim/kivunim/20_Kivunim.pdf](https://www.il.org.wzo.org/files/20_Kivunim/kivunim/20_Kivunim.pdf)

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 0 %
השתתפות 20 %
הגשת עבודה 50 %
הגשת תרגילים 30 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות: